

УДК 332.021

Ковтонюк К. В.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

СУЧАСНА МОДЕЛЬ МОНІТОРИНГУ ІНТЕГРОВАНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

У статті розглянуто модель європейської регіональної політики, що спрямована на стимулювання інвестицій в економічний розвиток на рівні окремих регіонів і секторів. Обґрунтовано, що механізм оцінки та моніторингу регіонального розвитку в Європейському Союзі (ЄС), сприяє формуванню додаткових конкурентних переваг бідних регіонів та створює передумови до їх наздоганяючого росту розвинутих територій. Обґрунтовано зацікавленість України в обміні досвідом та інформацією щодо регіонального розвитку, особливо в контексті процесу реформування економіки країни.

Ключові слова: регіональна політика, моніторинг та оцінка регіонального розвитку, структурні фонди, інвестиції, інновації.

Постановка проблеми. Активізація інтеграційних процесів на межі ХХ–ХХІ ст. в умовах глобалізації світової економіки посилює конкурентну боротьбу між різними територіями як усередині ЄС, так і будь-де поза його межами. Але не всі регіони мають однакові економічні, соціальні та географічні умови, а отже, не можуть конкурувати на рівноправній основі [5, с. 4]. Формування останньої стає можливим завдяки запровадженню та постійній трансформації регіональної політики ЄС, що забезпечується завдяки ефективній системі оцінки та моніторингу. Водночас європейський досвід регіональної політики дасть змогу виділити основні елементи цієї діяльності, які можуть бути використані в українських умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Регіональна політика ЄС привертає увагу значної кількості дослідників. З одного боку, дана сфера як реальних відносин, так і правових її основ певною мірою служить прикладом як побудови ефективної системи місцевого самоуправління, так і відносин на наднаціональному рівні. З іншого боку, система моніторингу й оцінки європейського регіонального розвитку постійно змінюється та вдосконалюється, що пов'язано зі збільшенням кількості держав – членів ЄС. Разом із тим кардинальних змін модель європейської регіональної політики практично не зазнала, що дає змогу оцінити ефективність взаємодії національного (Комітет регіонів, що представляє регіональні та місцеві органи влади) та наднаціонального рівнів (різних фондів).

Питанням моніторингу та оцінки європейської політики регіонального розвитку присвячено праці як вітчизняних, так і іноземних науковців. Серед них слід відзначити роботи Винницького Б., Галяса В., Гончарова О., Ейсмонта А., Лендьела М., Олійника В., Ратейчака Ю., Санжаровського І., Ткачука А., Федонюка С. та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Міжрегіональне співробітництво країн ЄС є одним із потужних чинників прискорення розвитку економічного потенціалу регіонів Європи. Таким чином, необхідно розширити контакти та співробітництво на транскордонному і регіональному рівнях із сусідніми новими державами – членами ЄС шляхом використання можливостей і викликів, що виникають у ході розширення Євросоюзу. У цьому зв'язку необхідно розглянути і перспективи розвитку регіонального співробітництва в контексті Європейської політики сусідства та його вплив на соціально-економічний розвиток регіонів України.

Мета статті полягає в аналізі не лише програми регіонального розвитку в ЄС, але й системи

його оцінки та моніторингу, що сприятиме організації нових заходів співробітництва з іншими країнами, у т. ч. з Україною.

Виклад основного матеріалу дослідження. В останню четверть ХХ ст. інститутами європейської інтеграції проводилася трансформація регіональної політики ЄС, що вплинуло на практику моніторингу програм регіонального розвитку, які є невіддільними, але індивідуально самостійними складовими частинами процесу розроблення та впровадження регіональних програм.

Моніторинг регіонального розвитку – процес системного і безперервного збирання та аналізу кількісних та якісних даних за попередньо визначеними показниками для сприяння своєчасному виробленню рішень, забезпечення підзвітності та створення основи для навчання в рамках процесу проектування, впровадження, завершення реалізації регіональних програм. Здійснення моніторингу дає змогу акумулювати необхідну для оцінювання інформацію.

У країнах ЄС є різні підходи до організації процесу моніторингу програм регіонального розвитку. Вони розвивалися у двох напрямках. Перший із них – розробка політики регіонального розвитку Радою Європи, другий – ЄС. Але жоден із них не передбачає законодавчого визнання моделі регіонального розвитку інтеграційного угруповання, а реалізується на основі цілого комплексу правових принципів, концепцій, доктрин і понять, що становлять так зване *acquis communautaire* (фр. «спільний доробок»). Різноманітність елементів доробку країн ЄС характеризує сукупність усіх елементів їх правової системи і підкреслює особливу природу права інтеграційного угруповання [6, с. 147–148].

Основними цілями моніторингу є навчання та звітність. Так, залучення зацікавлених сторін і діалог необхідні для більш широкого навчання. Для звітності потрібна незалежна стороння оцінка. Моніторинг виконання програми сприяє «місцевому» навчанню, як правило, на рівні керівництва програми, що сприяє їх удосконаленню в короткотерміновій перспективі. Крім того, моніторинг сприяє відкритості та звітності, що необхідна для забезпечення ефективної реалізації програми [3, с. 14].

У практичному плані основні завдання моніторингу полягають у тому, щоб впливати на прийняття рішень, зокрема:

- визначення даних, які необхідно зібрати, для отримання необхідної інформації щодо продуктів, результатів, впливів і відповідних показників програми регіонального розвитку. Методи, які використовуються для встановлення кількіс-

них характеристик даних, отриманих у результаті опитувань, мають бути конкретизовані (зразки, таблиці даних, бази даних, механізми моніторингу і т. д.), як і структури або органи, відповідальні за їх збір;

- визначення переліку даних, які мають бути надані Комітету з моніторингу, та періодичність і час їх надання;

- визначення робочих зв'язків із заходами оцінювання (прогнозована (попередня) оцінка, проміжна оцінка, підсумкова оцінка);

- визначення показників для конкретної програми для окреслення резервів її виконання на середньостроковий термін.

Досягнення поставлених цілей та завдань, які лежать в основі процесу оцінки та моніторингу моделей регіонального розвитку в ЄС, здійснюється на двох рівнях:

1. Державному (національних урядів), що характеризується сильною варіативністю підходів у країнах – членах ЄС. Зокрема, у деяких країнах практика моніторингу глибоко впроваджена в адміністративну культуру, а в інших існує майже однозначна думка про незначну роль моніторингу. Там, де останній не є частиною ширшого середовища оцінки як такої, моніторинг регіональної політики зазвичай складається з окремих досліджень, необхідність яких викликана конкретними політичними вимогами за рішенням про огляд політики, а не частина регулярного плану оціночної діяльності. І навпаки, у країнах, де моніторинг розглядається як важливий політичний інструмент, процес організації, проведення та використання інформації більш систематичний і часто вживаний.

Інструменти регіональної політики національних урядів у країнах – членах ЄС за останнє десятиліття стали більш схожими за структурою та сферою дії. Така подібність також поширюється на використання стимулів у країнах ЄС, особливо це стосується відходу від автоматичних субсидій. Така спільність дій виникла з кількох причин. Частково це результат розробки подібної політики як відповідь на однорідні проблеми в країнах – членах ЄС: необхідність формулювання конкретних цілей через бюджетні обмеження; частково – під впливом однакових факторів, таких як обмеженість субсидій, що надаються урядами країн – членів ЄС. Водночас схожість заходів регіональної політики моніторингу програм національних урядів зумовлена інтенсивним обміном досвідом між політиками і знаннями про те, що робиться у цій сфері в інших країнах ЄС.

Під час відбору індикаторів моніторингу регіональних програм на державному (національному) рівні застосовують низку критеріїв: відповідність, що передбачає можливість виміряти зміну щодо виконання окремих етапів і досягнень програми; чутливість дає змогу оцінити вплив ендогенних та екзогенних факторів на показник вимірювання; простота і доступність збору інформації; надійність та сумірність даних для індикаторів протягом тривалого часу; простоту проведення розрахунків; практичність, що передбачає використання отриманих результатів для прийняття рішень та вивчення досвіду; об'єктивність передбачає отримання однакового висновку всіма зацікавленими сторонами на основі обробки однакової інформації; дешевизна зумовлює порівняння витрат на отримання інформації з користю від моніторингу; представництво дає змогу оцінити представництво вікових груп, статі бенефіціарів тощо.

Існують різні схеми оцінки регіональної політики, що здійснюється національними урядами

країн – членів ЄС. Деяка схожість у методологічних підходах спостерігається переважно як результат обмеженості ресурсів для проведення оцінки та моніторингу, а також простору до інновацій. Як наслідок, використовуються різноманітні підходи до оцінки не тільки в країнах ЄС, а й в різні періоди в одній країні. На відміну від самих заходів причини та завдання оціночної діяльності є дуже специфічними, тому можливості спільної діяльності у цьому напрямі серед країн ЄС незначні. І, нарешті, був незначний обмін загальними знаннями та концепціями моніторингу, якщо не вважати більш широкий досвід фахівців у цій сфері. Зокрема, за програмами оцінки ефекту регіональних проектів урядів країн – членів ЄС для окремих компаній (нім. *Vollzugskontrolle*) у межах Рамкового плану регіональної політики в Німеччині (*Rahmenplan*) моніторинг здійснювався шляхом обробки інформації, зібраної шляхом процедур заявки. У Греції система моніторингу може бути доповнена різними видами опитування: телефонним, поштовим чи по електронній пошті. А у Швеції моніторинг додатково проводиться також адміністративними органами. Слід звернути увагу на те, що більш складні методи моніторингу використовуються в країнах для отримання додаткової інформації за умови недостатньої інформативності джерел інформації. Під час проведення моніторингових досліджень у таких умовах необхідно використовувати більш складні методи, такі як «інтенсивне» (глибоке) опитування з одночасним дослідженням окремих випадків (такий механізм моніторингу грантів використовується у Фінляндії).

Незважаючи на те що доступний інструментарій моніторингу програм регіонального розвитку в країнах – членах ЄС різниться, проте оцінка ефективності їх реалізації здійснюється переважно на основі розрахунку низки кількісних показників. Вони, як правило, зосереджуються не тільки на економічній результативності проекту, але й на аспектах, пов'язаних із формуванням та розвитком трудового потенціалу (специфікою формування та збереження робочих місць, а також їх зростанням). З одного боку, показники зайнятості як інструменти оцінки доцільно використовувати з обережністю, що пов'язано зі зростанням похибки через існування «мертвих душ» та зростанням кількості безробітних. А з іншого боку, застосування методів оцінки кількісних показників зайнятості унеможливується браком статистичної інформації. Таким чином, моніторинг окремих проектів може здійснюватися на інших показниках, що безпосередньо не стосуються зайнятості, наприклад такі як зростання валового регіонального продукту (ВРП), дохід на душу населення та ін. Нині Європейська Комісія вважає, що різні концепції моніторингу, які існують в європейських країнах, можна класифікувати за трьома напрямками.

Перший напрям – це традиційний, менеджерський підхід до моніторингу, що пов'язаний з ефективним управлінням суспільних витрат наприклад, підхід до моніторингу вартісного результату, отриманого під час застосування заходів регіональної політики. Ця оцінка проводиться незалежним агентом, що надає наукову об'єктивність методології оцінки.

Другий напрям, що називається демократичним, заснований на процесі публічного звітування політичних діячів, а агенти з оцінки та моніторингу надають демократичному форуму технічну підтримку для прийняття остаточного висновку.

Нарешті, існує так званий плюралістичний підхід, який представляє собою компроміс між першими двома. Він передбачає формування спільного представницького органу між партнерами та аукціонерами, які колективно проводять оцінний аналіз за досягнутого консенсусу методів і управляють роботами з проведення оцінки.

Методологія моніторингу регіональних проектів національних урядів країн ЄС, незважаючи на використання різної комбінації стандартного інструментарію, характеризується спільними ознаками в процедурі дослідження результативності проведення. Процес починається з визначення мотивів і завдань для забезпечення правильного розуміння її мети та використання, а також параметрів. На даному етапі також здійснюється розподіл функцій і відповідальності кожного учасника процесу (органів влади, яким необхідна оцінка, організаційного комітету, групи, що проводить оцінку, і т. д.). Наступний щабель включає підготовку вихідних умов моніторингу, визначення ключових питань, критеріїв та необхідних результатів, а також бюджет і графік. Процедура моніторингу заснована на прийнятті рішень виходячи з досвіду групи, що його проводить, а також використовуваних методологічних інструментів. Процес завершується розглядом та використанням результатів моніторингу, порівнянням якості проведеного моніторингу з первісними завданнями та критеріями, зокрема з такими, як надійність, достовірність, ясність і неупередженість (незалежність) висновків. Важливою рисою даної стадії є ефективне розповсюдження результатів оцінки, беручи до уваги різні точки зору та інтереси учасників.

2. Наддержавному (уповноваженими структурами в рамках програм Структурних фондів) рівні. Практика моніторингу програм регіонального розвитку на території країн – членів ЄС була запроваджена в 1988 р., коли на рівні країн, що входять до Євросоюзу, була введена звітність із виконання програм [2, с. 163]. А створення уніфікованої системи моніторингу відбулося лише у березні 1999 р. на Берлінському саміті, де глави держав та урядів країн – членів ЄС досягли домовленості щодо «Порядку денного – 2000», який передбачав реформування Структурних фондів та запровадження уніфікованої системи оцінювання на проектний період 2000–2006 рр. Для визначення ступеню успішності виконання програмних документів структурної політики ЄС використовують три види оцінювання та моніторингу:

1) попереднє (ex-ante evaluation), здійснюється на етапі розроблення програм для прогнозування її майбутньої успішності, що сприятиме обґрунтуванню актуальності, цілей та завдань регіональної програми, а також визначення можливих ризиків, сильних і слабких сторін. Таким чином, попередня оцінка допомагає розробити ефективні стратегії та визначити підходи до розв'язання виявлених проблем, оцінити реальність потреби та можливість виконати програму, а також спрогнозувати ймовірний вплив програми на різні аспекти соціального-економічного розвитку території, на макроекономічний розвиток країни загалом, визначення рівня узгодженості між різними змістовними компонентами програми тощо. Технологія попереднього оцінювання дає змогу розглянути систему зв'язків між окремими параметрами програми і визначити, яким чином зміни кожного з них впливають на результат програми. Не варто забувати, що попереднє оцінювання не може служити заміною підсумкового оцінювання.

Так, останнє оцінює вже сам результат, тоді як попереднє – альтернативний аналіз. Основний метод попереднього оцінювання – екстраполяція даних про минулий досвід для оцінки гіпотетичних наслідків та впливу майбутньої програми;

2) проміжне (ex-mid monitoring), здійснюється в процесі виконання програми, його мета – визначити рівень досягнення поставлених цілей (очікуваних результатів) програми та чинники, що сприяють (заважають) її успішному виконанню. Результати моніторингу є основою для внесення змін у змістовні елементи та процес реалізації програми задля досягнення визначених нею результатів. Зокрема, коригуванню піддають процес або механізми реалізації програми;

3) завершальне (ex-post evaluation), здійснюється по завершенні програми і має на меті визначити рівень його впливу або наслідки та вивчити позитивний і негативний досвід для уникнення помилок у майбутньому. Це оцінювання стосується питання про загальну ефективність програми. Підсумкове оцінювання спрямоване на вимірювання того, наскільки програма вплинула на проблеми, які мала розв'язати. Його мета – збір даних для вироблення підсумкового судження про програму. Його можуть проводити одразу по завершенні впровадження програми або через три-сім років по завершенні програми для визначення її довготермінового впливу.

Кожен із видів оцінки та моніторингу дає інформацію для прийняття управлінських рішень, а також допомагає побачити нові перспективи, підготувати звіт про суспільний результат від реалізації програми. Завдяки моніторингу підвищується розуміння учасників самого процесу та їх відповідальність за результати виконання програми, забезпечується стійке фінансування тощо.

Для періоду 2007–2013 рр. запропоновано продовжувати систематичне ex-ante та ex-post оцінювання разом із більш стратегічним та зорієнтованим на потреби оцінюванням, здійснюваним упродовж періоду дії програми (табл. 1).

Таблиця 1
Розподіл обов'язків між країнами – членами ЄС та Європейською Комісією [3, с. 16]

Обов'язок	Країна – член ЄС	Європейська Комісія
Виділення ресурсів, необхідних для проведення оцінки та моніторингу	x	
Попередня оцінка (ex-ante)	x	
Проміжний моніторинг (ex-mid)	x	вибірково
Завершальна оцінка (ex-post)		x

Оцінювання ефективності політики згуртування здійснюється на основі партнерства: держави-члени відповідають за ex-ante та mid-term, а Комісія – за тематичний та ex-post. Важливим завданням Європейської Комісії є управління процесом оцінки та сприяння обміну досвідом між державами-членами. Між запланованим результатом – ex-ante, та кінцевим результатом – ex-post запроваджено моніторинг на постійній основі. Таким чином, посилюється зв'язок між моніторингом та оцінюванням, оскільки оцінювання започатковане на основі інформації моніторингу щодо відхилення від визначених (ex-ante) цілей. ЄС надає допомогу населенню та підприємствам у тих чи інших ареалах шляхом надання необхідних фінансових ресурсів, які виділяються ЄФРР,

проте для вирішення регіональних проблем використовуються ресурси інших структурних фондів, а також інші фінансові інструменти. Впродовж 2002–2012 рр. відбувся істотний перерозподіл ресурсів між структурними фондами (рис. 1).

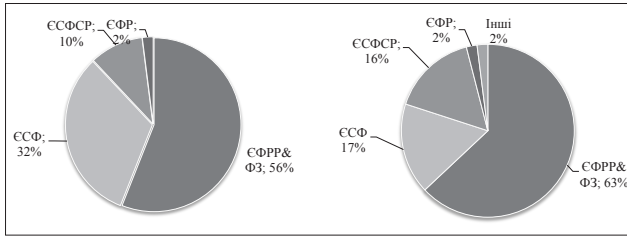

Рис. 1. Розподіл фінансових ресурсів за структурними фондами ЄС у 2002 р. (лівий рисунок) та 2012 р. (правий рисунок) [9]

Упродовж 2002–2012 рр. відбулося зростання фінансування фондів ЄФРР&ФЗ на 7% та ЄСФР на 6% відповідно, проте відбулося незначне скорочення видатків на соціальну сферу – з 32% у 2002 р. до 17% у 2012 р. Відповідний перерозподіл фінансових ресурсів створив необхідні умови для зміцнення економічної та соціальної єдності в межах інтеграційного угруповання, що досягається насамперед засобами регіональної політики, а також інших галузей політики (соціальної, ринку праці, інвестиційної, інноваційної тощо). Важливим завданням є узгодження регіональної політики з іншими видами політик, а також координація регіональної політики, що реалізується в окремих країнах – членах ЄС згідно з пріоритетами розвитку територій та відповідно до наявних проблем [7, с. 19].

У зв'язку із цим їхня політика зосереджена на вирішенні низки ключових завдань – від інфраструктури до інновацій. Так, у період 2007–2013 рр. на розвиток інновацій країнами – членами ЄС виділено 86 млрд. євро для формування конкурентоспроможного середовища у сфері енергетики, цифрових технологій та охорони здоров'я. Фінансування вищезазначених сфер здійснюється структурними фондами ЄС [8, с. 568]:

- ЄФРР сприяє створенню та розвитку науково-технологічних мереж, підвищенню науково-інноваційного потенціалу регіону тощо. Реалізація намічених цілей коштам даного фонду здійснюється через формування мереж співробітництва між науково-дослідними інститутами (НДІ), вищими навчальними закладами, малими та середніми підприємствами, технологічним трансфером між видатними науковими центрами та місцевими науковими інститутами, розвитком фінансових механізмів підтримки співробітництва;

- ЄСФ фінансує проекти, що спрямовані на підвищення адаптації робочої сили до сучасних вимог економіки знань, наприклад сприяють безперервному навчанню, збільшенню інвестицій у людський капітал, проєктують і поширюють найбільш інноваційні та продуктивні форми організації виробництва;
- ФЗ виділяє кошти на розвиток інновацій, зокрема на підтримку ініціатив зі створення кластерів та їх інфраструктур.

Фінансування витрат на науку та інновації структурні фонди ЄС здійснюють за такими чотирма напрямками:

- дослідницькі проекти, що виконуються в університетах і наукових інститутах – приблизно 26% сукупних інвестицій;
- науково-інноваційна інфраструктура (підтримка державних наукових центрів, технологіч-

них центрів трансферу, інкубаторів) – понад 25% загальної суми;

- підтримка мереж співробітництва і партнерства між бізнесом та науково-дослідними центрами – 37%;

- навчання і підвищення кваліфікації дослідників – 3% сукупних витрат.

Розробка нових регіональних програм ЄС і необхідність їх координації в умовах формування економіки, заснованої на знаннях, передбачають розвиток міжрегіональної співпраці на засадах партнерства регіонів. Транскордонне співробітництво, передусім, спрямоване на подолання негативних наслідків наявності кордонів між державами та сприяє розвитку не лише євро регіонів, а й країн-учасниць у цілому. Збереження специфіки, самобутності й індивідуальності кожної зі сторін транскордонного співробітництва дасть змогу успішно вирішувати локальні проблеми, максимально використовуючи національний потенціал і поступово згладжуючи наслідки периферійності соціально-економічного розвитку окремих територіально-адміністративних одиниць і держав у цілому на благо їх населення. Таким чином, формування ефективного науково-інноваційного простору в ЄС як рушійної сили економіки, заснованої на знаннях, є можливим за умови проведення ефективної регіональної політики. Отже, успішність моделі моніторингу інтегрованого регіонального розвитку в ЄС полягає в інституційному її забезпеченні як на національному, так і наднаціональному рівнях, тому проблему розбудови інституційної бази державної регіональної політики України потрібно розглядати у контексті її євроінтеграційного курсу.

На нинішньому етапі розвитку Української держави необхідність ефективної регіональної політики є очевидною. Від того, яким чином здійснюватиметься державне регулювання регіонального розвитку, залежать якість та швидкість здійснення реформ як у регіонах, так і в країні у цілому [1, с. 67]. Робота в даному напрямі розпочалася у липні 2009 р. після підписання Меморандуму про взаєморозуміння у сфері регіональної політики між Україною та ЄС. Проте практичні кроки її реалізації були окреслені лише в державній Стратегії регіонального розвитку на період до 2020 р., ухваленої Постановою Кабінету Міністрів України 6 серпня 2014 р. № 385. Імплементация європейського досвіду регіонального розвитку зумовила реалізацію Україною інтегрованого підходу до формування і здійснення державної регіональної політики, яка передбачає поєднання таких складових частин: секторальної (галузевої), територіальної (просторової) та управлінської. А формування ефективного і прозорого механізму фінансового забезпечення регіонального розвитку потребує врахування специфіки розвитку кожного регіону [4].

Висновки. Регіональна політика ЄС здійснюється за трьома напрямками. По-перше, робиться наголос на сприянні економічному наближенню, щоб допомогти менш розвиненим регіонам (які розташовані переважно в нових країнах-членах) зменшити своє відставання від більш розвинених країн. По-друге, реалізуються широкі заходи, спрямовані на покращення регіональної конкурентоспроможності та зайнятості. Третя категорія стратегій спрямована на сприяння співпраці між регіонами і країнами, щоб зменшити економічне значення національних кордонів. Окрім того, спільне фінансування і партнерство

національних та наднаціональних органів регіональних проектів посилює права власності та узгодження широкого спектру інтересів громад. Таким чином, реалізація сучасної моделі моніторингу та оцінка дій є необхідними для того, щоб можна було продемонструвати створену цінність для бенефіціарів і платників податків. Це вимагає включення технічного потенціалу в управління програмами, хоча деякі спеціальні завдання, зокрема макроекономічне моделювання, можуть виконуватися дослідницькими установами або університетами.

Європейська регіональна політика на сучасному етапі повинна забезпечувати можливість реалізації інтегрованих програм (тобто підтримки пов'язаних дій у сферах інфраструктури, людських ресурсів і розвитку бізнесу) або підтримки

окремих проектів, що фінансуватимуться в обох цих напрямках у рамках різних фондів. Так, інтегровані програми потребують більшого інституціонального потенціалу на регіональному рівні. Відповідно, коли інституціональний потенціал вважається слабким тоді доцільно почати з проектного підходу.

Україна перебуває лише на початковому етапі реформування власної регіональної політики та вибору моделі її моніторингу в контексті реалізації її євроінтеграційних прагнень. Саме тому метою подальших наукових розробок є оперативний моніторинг та оцінка реформ у сфері регіональної політики України та вчасне внесення відповідних корективів для досягнення поставлених завдань, що визначені в Стратегії регіонального розвитку України.

Список літератури:

1. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : [монографія] / З.С. Варналій, В.С. Воротін, В.С. Куйбіда [та ін.] ; за ред. З.С. Варналія. – К. : НІСД, 2007. – 768 с.
2. Олійник В. Теоретичні засади та практика моніторингу регіональної політики ЄС / В. Олійник, О. Гончарова // Міжнародна економічна політика. – 2014. – № 2(21). – С. 155–178.
3. Посібник з моніторингу та оцінювання програм регіонального розвитку / М. Лендьял, Б. Винницький, Ю. Ратейчак, І. Санжаровський ; за ред. І. Санжаровського, Ю. Полянського. – К. : К.І.С., 2007. – 80 с.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» № 385 від 6 серпня 2014 р. // Офіційний вісник України. – 2014. – № 70. – Ст. 1966 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>.
5. Практичний порадинок державного службовця з організації регіонального співробітництва / Л.Л. Прокопенко, О.М. Рудік, І.Д. Шумляєва. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2007. – Вип. 3: Регіональна політика Європейського Союзу. – 60 с.
6. Петров Р. Еволюція поняття «acquis communautaire» в праві Європейського Союзу / Р. Петров // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2012. – № 4. – С. 145–148 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2277/Petrov_Evolutsiia%20poniattia.pdf?sequence=1.
7. Федонюк С.В. Європейська інтеграція: регіональна політика Європейського Союзу. Короткий лексикон / С.В. Федонюк, В.І. Галас. – Луцьк : Вежа, 2006. – 101 с.
8. Эйсмонт А.Г. Институциональная основа региональной политики Европейского Союза / А.Г. Эйсмонт // Известия Российского государственного педагогического университета им. А.И. Герцена. – 2008. – № 34(74). – С. 565–569 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/institutsionalnaya-osnova-regionalnoy-politiki-evropeyskogo-soyuza.pdf>.
9. Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.europa.eu.int.

Ковтонюк Е. В.

Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана

СОВРЕМЕННАЯ МОДЕЛЬ МОНИТОРИНГА ИНТЕГРИРОВАННОГО РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ

Резюме

В статье рассмотрена модель европейской региональной политики, направленной на стимулирование инвестиций в экономическое развитие на уровне отдельных регионов и секторов. Обосновано, что механизм оценки и мониторинга регионального развития в Европейском Союзе (ЕС) способствует формированию дополнительных конкурентных преимуществ в бедных регионах и создает предпосылки к их догоняющему росту развитых территорий. Обосновано усиление интереса со стороны Украины к обмену опытом и информацией по региональному развитию, особенно в контексте процесса реформирования экономики страны.

Ключевые слова: региональная политика, мониторинг и оценка регионального развития, структурные фонды, инвестиции, инновации.

Kovtoniuk K. V.

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

THE MODERN MODEL OF MONITORING THE INTEGRATED REGIONAL DEVELOPMENT IN THE EUROPEAN UNION

Summary

The article considers the model of European regional policy aimed to stimulate investment in economic development of individual regions and the sector. The mechanism of evaluation and monitoring of regional development in the European Union (EU) promotes the formation of additional competitive advantages in the poorest regions and create the preconditions for their catch-up growth in developed areas is grounded. There is a growing interest on the part of Ukraine in the exchange of experience and information on regional development, particularly in the context of the process of reforming the country's economy.

Keywords: regional policy, monitoring and evaluation of regional development, structural funds, investment, innovation.